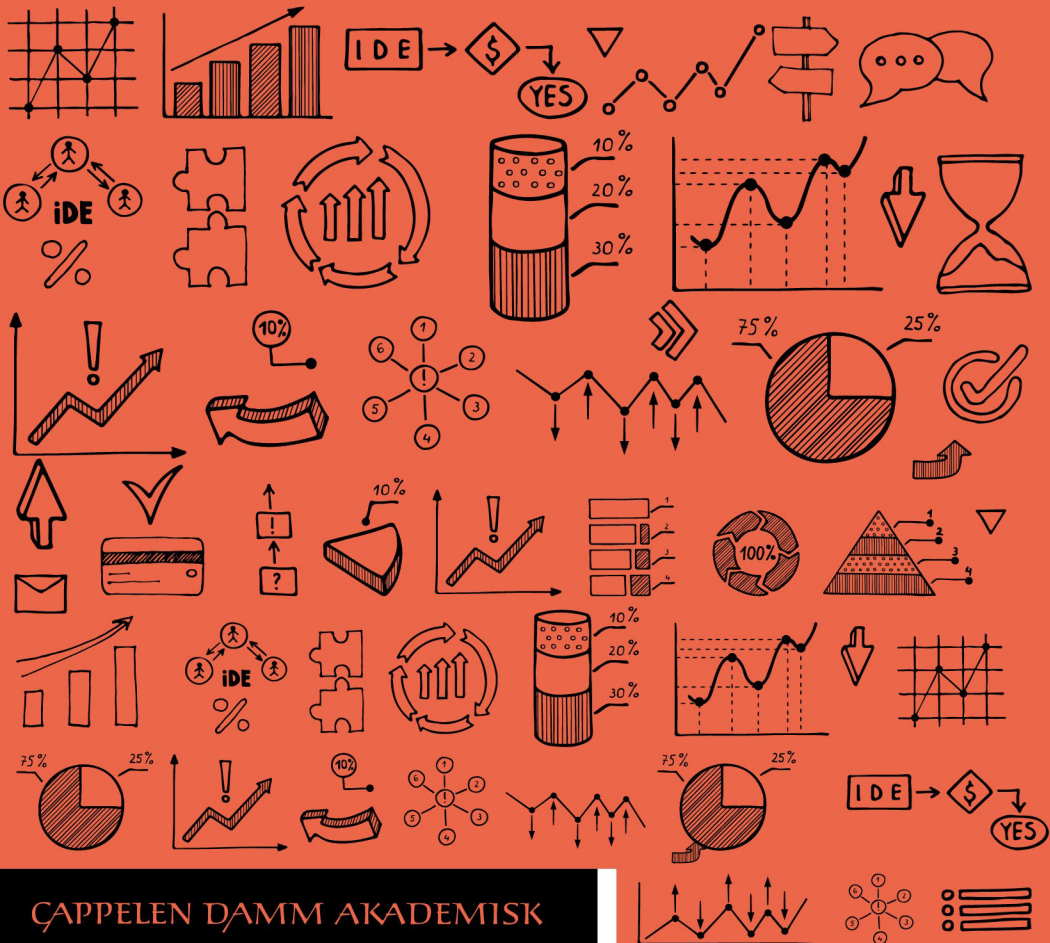

Victor Norman

En liten åpen bok OM ØKONOMI

En liten åpen bok om økonomi

Victor Norman

En liten åpen bok
OM ØKONOMI

ÇAPPELEN DAMM AKADEMISK

Takk!

Denne boken er en hyllest til faget jeg har jobbet med i over femti år, til vennene og kollegaene jeg har lært av, og – aller mest – til alle studentene jeg har fått lov til å dele begeistringen for økonomifaget med.

Fire av mine lærere og kollegaer har satt sitt preg på boken: Tjalling Koopmans, som lærte meg å tenke stringent; Richard R. Nelson, som lærte meg å tenke fritt; og Agnar Sandmo, som lærte meg å sette ord på tankene. Den som har betydd mest, er likevel fjerdemann, min gode venn og kollega Avinash Dixit. Avinash er ikke bare en av de dyktigste økonomene i sin generasjon, han er også en av de mest kreative. Det er knapt noe spesialfelt innen økonomi han ikke har bidratt til – alltid med en uimotståelig kombinasjon av stringens, kreativitet og en boblende latter. Jeg håper boken bærer mer enn litt preg av ham.

Underveis i arbeidet har jeg fått stor hjelp av gode venner: Alexander Cappelen, Vidar Christiansen, Kjell Pihlstrøm og Inger Stensaker. De har lest og kommentert og foreslått forbedringer underveis i arbeidet og har med det både gjort boken bedre og motivert meg til å fortsette. Da jeg til slutt var så heldig å få Tore Ellingsen som forlagskonsulent, var drømmeteamet mitt nesten komplett. En stor takk til alle fem.

To til må nevnes. Til kapitlet om adferdsøkonomi fikk jeg stor hjelp av min datter, Elisabeth Norman, som er professor i psykologi, og på alle stadier i arbeidet har min kjære og kollega, Christine Meyer, fylt rollen som krevende kritiker når det trengtes, som begeistret leser når hun syntes det var fortjent, og som kreativ problemløser når jeg sto fast.

Til slutt en stor takk til Lars Aase i Cappelen Damm. Han har lest og kommentert og gitt råd under hele arbeidet, og han har vært blid og tålmodig de mer enn mange gangene jeg har ringt ham.

Innhold

FORORD	Adam Smith er død <i>I knappstøperens skje</i>	8
INNLEDNING	En lystig lidenskap <i>Økonomi som fag</i>	12
DEL I	Det vakre byggverket	28
KAPITTEL 1	La oss anta at ... <i>Rasjonell adferd som kodenøkkel</i>	30
KAPITTEL 2	Den usynlige hånd <i>Generell likevekt og velferdsøkonomiens hovedteoremer</i>	43
KAPITTEL 3	Den perfekte stat <i>Det offentlige som vaktmester</i>	57
KAPITTEL 4	Det globale paradisi <i>Fri handel og lykke for alle</i>	75
DEL II	Når huset slår sprekker ...	86
KAPITTEL 5	Slanger i paradiset <i>Monopoler, skjevt produktvalg og annen elendighet</i>	88
KAPITTEL 6	Når noen vet mer enn andre <i>Prinsipaler og agenter</i>	105

KAPITTEL 7	På stranden <i>Fra iskremselgere til klynger og byer</i>	116
KAPITTEL 8	I tåkehavet <i>Usikkerhet og risiko</i>	129
KAPITTEL 9	Når vi er levende skapninger <i>Adferdsøkonomi</i>	141
KAPITTEL 10	Styringsverk og verk i styringen <i>Politikk i praksis</i>	154
KAPITTEL 11	Redningsplanken <i>Familier, foreninger, bedrifter ... og mafia</i>	166
KAPITTEL 12	Imperfeksjonenes pris <i>De evige taperne</i>	179
OPPSUMMERING	Og så? <i>Økonomi med omtanke</i>	191
DEL III	Livet i det store format	198
KAPITTEL 13	I saltvann og ferskvann <i>Makroøkonomi og makroøkonomer fra Keynes til Kydland</i>	200
KAPITTEL 14	De og vi <i>Globale forskjeller og økonomisk utvikling</i>	214
KAPITTEL 15	På jakt etter Prometheus <i>Økonomisk vekst – uten grenser?</i>	224
EPILOG	Den blå planet <i>Hvordan redde verdens klima</i>	236
LITTERATUR		243